

tól való elszakadás életformája, tehát valójában *bujdosás*. A függetlenségvágy megfelelő kifejezése pedig a *bőszültség*, mert a magyar feltétlen függetlenségre törekedve bőszülten veti magát a rátörő világra.

A magyarság magatartásának objektivációja, a magyar kultúra a nemzeti öntudatnak és vallásosságnak összefonódását mutatja. A magyarság alapmagatartása történeti útja közben idegen hatásra új jellemvonásokkal gazdagodott (latin hatás: bölcs meggondoltság, a hagyományhoz való szívós ragaszkodás stb.; német hatás: a változás vágya, a kitartó munka ethosza stb.).

Végigolvasva Prohászka könyvét, arra a megállapításra kell jutnunk, hogy szelemtörténeti irodalmunk egyik legerdekesebb alkotásával ismerkedtünk meg. Ha sokmindenben nem is értünk egyet a szerző megállapításaival, el kell ismernünk, hogy a magyarság jelleméről sok újszerű és mély megfigyelésre valló dolgot tud mondani. Előadása — filozófiai műveknél elég szokatlanul — érdekes és élvezetes, nyelve egészen modern, kifejezésein Ady hatása érezhető. (Dr. Sz. J.)

Megyer József: Babits Mihály. Szeged, 1942. 45 l. Az első pillanatban bizonyosfokú idegenkedéssel vesszük kezünkbe Megyer József tanulmányát, melynek címe túl szerényen húzódik meg a címlap felső részében. Sietünk megjegyezni, hogy az első benyomások után mindinkább bizonyossággá válik, hogy Megyer József Babits-tanulmánya a legbensőségesebb és legtisztább irodalmi élményből született. A szerző fejtegetése mindinkább megfogja az olvasót, és érezzük, hogy harcoss és bátor értékelésében nemcsak

egyéni, hanem egy nagytöbbségű olvasóréteg állásfoglalását is nyújtja. Úgyhogy a tanulmány címe inkább „Babits jelene“ lehetett volna: Mi az új, amit hoz? Babitsnak a katolikus költőnek határozott méltatása egyrészt, másrészt védelve azokkal szemben, akik tudatlanságból vagy elvakultságból az ellenkezőjét állították. A méltatás során szükségszerűen szó esik neves, sőt hirdett irodalomtörténetirők ítéletéről. Amit mond róluk Babitscsal kapcsolatban, általában helytálló.

A szerző befejező soraiban írja: „Talán csak magamnak írtam ezeket a feljegyzéseket... Ezek a jegyzetek sem öncélúak: csak Babits felé akarnak mutatni. Nem egyes Babits-könyvekre, inkább az egész Babitsra...“ Megyer könyve értékét maga is világosan látja. Nem ölti fel a tudós filológus sokszor megtévesztő álarcát, de szempontjai az irodalomértő meleg érzésében születtek, és ha valaki még Babitsot nem ismerte volna, e tanulmány után megismeri, sőt megszereti. Az eredeti a fontos, a fordítás csak segítség akar lenni — mondja Babits az Amor Sanctus előszavában. Megyer József tanulmánya is az a „segítség“, mellyel a járatlan olvasó az igazi szépségek közelébe juthat.

MADÁCSY LÁSZLÓ

Keiter, Dr. Friedrich: Kurzes Lehrbuch der Rassenbiologie und Rassenhygiene für Mediziner. Mit 104 Abbildungen und 16 Tabellen. Stuttgart, 1941. Ferdinand Enke Verlag. 204 S. RM 7.

Kevés tudomány lendült fel az utolsó évtizedekben oly hatalmas mértékben, mint a fajbiológia. Boldog-boldogtalan emlegeti s irodalma már is egész könyvtárt tölt

be. Ebben a nagytömegű irodalomban azonban sok a selejtes, sok a levegőbe puffogatott üres szólam, vagy a célzatos, hamis, a tudományos alapot teljesen nélkülöző beállítás is. Ezért hézagpótló munkát végzett Keiter, a würzburgi egyetem rasszbiológiai intézetének helyettes vezetője, amikor egyetemi előadásait könyv alakban összefoglalta. Könyvét orvostanhallgatók részére írta ugyan, de könnyen érthető világos előadása és nagy pedagógiai érzékre valló anyagbeosztása lehetővé teszi, hogy a művelt nagyközönség is haszonnal forgathassa. Keiter az egyéni és nemzetszaporodás problémáiból indul ki, amiket az elméleti és gyakorlati örökléstan megállapításaival támaszt alá, hogy tárgyalhassa a faj-rasszkérdés, rasszkeveredés, rasszkereszteződés, rasszosztályozás, biológiai és társadalmi szelekció, gyakorlati fajegészségtan és fajvédelem sokvonatkozású és nagyfontosságú problémáit, amelyeknek megoldása terén Németországban az utóbbi évek folyamán már sok, a mindennapi életet nagyon is közelről érintő kísérlet történt. Bár könyve teljesen a német viszonyokhoz alkalmazkodik, sokat tanulhatunk belőle a magyarság számára is.

B. L.

Weinert, Dr. Hans: Entstehung der Menschenrassen. 2. veränderte Auflage. Mit 200 Einzelabbildungen und 7 Rassenkarten. 324 S. Ferdinand Enke Verlag. Stuttgart. 1941. R M 17.

Az ősembertannak s a hiteles ősemberi csontvázletekre támaszkodó rasszkutatásnak egyik legagilisabb harcosa, legtermékenyebb művelője ma Németországban Hans Weinert, a kieli egyetem antropológus professzora. Új

könyvében, amely 3 év alatt már második kiadását érte meg, az emberi rasszok keletkezésének és fejlődésének nehéz problémáját nem íróasztal melletti elmélkedések, hanem az évről-évre szaporodó ősemberi leletek alapján iparkodik megvilágítani. Ezeket a leleteket nem megtalálásuk sorrendjében, nem is országok vagy földrészek szerint ismerteti, hanem a földrétegekben való fellépésük és alaki differenciáltságuk alapján foglalja valóságos rassztörténeti rendszerbe. A harmadkor végéről elindulva, s a diluvium és alluvium különböző kultúrszakaszain keresztül haladva, sorra veszi az emberszabású Dryopithecusok, az előember alakkörébe tartozó Pithecanthropusok, Sinanthropusok, Africanthropusok, Euranthropusok leleteit, majd a szorosabb értelemben vett ősember (*Homo primigenius*) három fejlődésrétegét: a praeneandertalid, neandertalid, és postneandertalid típusu csontvázakat, a mai emberalak (*Homo sapiens*) diluviumvégi rasszait, végül a ma élő különböző emberfajtákat s keresi azok morfológiai és genetikai kapcsolatát a neolithicum és mesolithicum alakjain keresztül a diluviális rasszalakkokkal. A mai rasszok tagolódását és egymáshoz való viszonyát az ú. n. „középvonal” elméletével fejezi ki. E szerint az eredetileg egységes emberiség csak a diluvium második felében hasadt szét az europid, negrid és mongoloid rasszágra, melyek közül az europid ág és ausztralizáló alakok közvetítésével az ősi emberiség arányos továbbfejlődését, tehát a „középvonal”-at képviseli, míg a negrid és mongoloid ág a közös emberi fejlődés irányától való bizonyos fokú elválást s egymással ellentétes egyoldalú differenciálódást, tehát egy-